

نومرو : ۱۳۸

اجتہاد

۹ کانون ثانی ۹۱۹

ادارہ خانہ

ایستانبول : چقال اوغلانده اجتهاد ٹہوی

« Idjiibat » Constantinople

اورہ بشجی منہ تأسیس

حریت فکریہ و انسانلغہ خادم

مؤسس : دوقنور عبداللہ ہجرت

مدیر مرخص : پیامی صفا

آبونہ

سہ ماہی : ۲۵۰ : غروش
آلتی ایللی : ۱۳۰ : »

تلفون : ایستانبول ۸۶۵

نسخہ سی ۵ غرومدر

کوچوک حکایه

سینک

- مابعد -

سکز کورهك بردن ، صودن چیقدی .
بونك اوزریت یاننده کینه دونهك صوردی :
— سکا نهدن سینك دیبورلر ؟

قیز جواب ویرمه دن ، صندالك قیچنده اوطوران
(ناکونوی) ك سسی ، قورو برادا ایله چینلادی :
— چونكه هر قوقش آنه قونیور !

ابتدا بویوك برسكوت ، برجان صیقتیمی حاصل
اولدی واونی برقهقهه احتیاجی تعقیب ایندی . سینك ییله
میهوت دورییوردی .

بوانشاده (قوق) قوماندا ایندی :
— هایدی ایلری !

شمشك چاقش ، حادثه ختام بولشدی .
بو کوچوك وقعه اعتیادلر مزدن هیچ بری دیکشدرمدی .
قیز بالکیز (ناکونوی) ایله یزم آرامزده صمیمیت
تأسیسنه موفق اولدی .

بو حال بویله منتظماً اوج آی دوام ایندی . فقط
بردنبره سینك ، همزه قارشى غریب وضعیتلر آلمه
باشلادی . آرتیق آز نشئلی ، عصی ، اندیشه ناك حتی
حدتلی ایدی .

هر زمان صوریوردق :

— نهك وار قوزوم ؟

جواب ویریوردی :

— هیچ بی راحت براقك .

مسئله دن بزی ، برجه ایرته سی اقامی ، (ناکونوی)
خبردار ایندی ، کوچوك يك اوطه مزده ، سفره باشنده
ایلك . معهود آشه جیمز (باریشون) ك حاضر لادینی
چوربانی ایچمش وقیزاریمه بی بکلیوردق . اندیشه ناك

کیرمیلدر !) دیسه حاقیرمشدی . تورك خانمی صحنه
کیردی ، بوانك حیاته ده کیردیکنه دلالت ایدرو تعصبك مفترس
و جانوار دیشلری قیرلدقجه تورك خانمی هر طرفه کیره جك ،
مدتی حیاته هر طرفه اشتراك ایده جکدر .

بالکیز غریب برشی نظردقتمزی جلب ایندی .
دارالبدایک بر مکتب قسمی واردر ، بوراده تیار و صنعته
معلق اختصاص درسلری تدریس ایدلك لازم کلیر .
حالبوکه بالکیز (ادبیات) ، (تاریخ) ، (اشاعه) کی نظری
درسلر گوستریلیور ، هملی جهتله پرووالرده پیسه لرك
مؤلفلری نظارت ایدیورلر مش . مثلاً حسین سعاد بکک
بر پیسه سی پرووا اولونیور ، حسین سعاد بکک طلبه و طالبه لرك
باشه کچرک پرووايه نظارت ایدیورلر مش . واقعا مؤلف ،
کندی اثرینك روحنی اك ایی حس ایتمش بر آدامدر
و اونك پروواده بولونماسی دائماً قایدالی اولور ، فقط
بوقاداری کافیمدر ؟ تیاروکی رقیق بر صنعتك (نه نیق)
قسمندن مؤلف نه آکلار ؟ مؤلف ، یازار ، وظیفه سی
ای و دوغرو یازمقدر ، تمثیله کانجه ، بو آیری ، طبیعی
بوسبوتون باشقه برایشدر ، بوجهت ایچون آبریمجه مکمل
بر مقررات پروغرامی ، آیری آیری معلملر لازمدر .
عجبا دارالبدایع مؤسسلری (قونسره و اتوار) پروغرامنه
سطحی بر نظرده می عطف ایتمه یلر ؟ یوقه بوراده ده بر
بودجه و تخصیصات مسئله سی می وار ؟ یوقه یلرده ، اورته یه
بر سورونداریکی و ترتیباتسز (آریست) یقشدر مکدنسه ،
مکمل بر تشکیلاته انتظاراً ، شمیدیک مکتب قسمی
قاپامدن ده خیرلی برایش اوله ماز ، زیوا بوییشه جک
(آریست) لركده اوتهدنبری صحنه لری می دوله دوران
خدای نابت صنعتکارلر یزدن بك فرقی قالمایه جقدر .

سرور بریغ

اجتهاد

کورونی آرقداشمز اولای سینکک الی طوندی و صوکرای
سویله دی :

— « عزیز آرقداشیر ، سزه فوق العاده مهم بیانانده
بولونه جنم که احتمال بویوک مناقشه لره سیبیت و بره جک .
هنوز دوشونه جک و قتمز وار . بوزواللی سینک بکا
فلاکت انکیز برحوادث تودیع وهان سزه تبلیغ ایتمک
بی مأمور ایتدی .

کندی بی حامله در .

بن ایکی کیمدن فضل علاوه ایتمه جکم : اونی ترک
ایتمه نك صرەسی دکلدر . و بابانک کیم اولدیغی آرامق
منوعدر . »

بزه ابتدا برحیرت وفلاکت حسی حاکم اولدی .
ایچمزدن بری ایتام ایتک ایچون بربرمنه باقیوردق .
فقط مهم کیم ؟ آه هانکیسی ؟ بن ، بوزمانکی قادار ، بر
انسانه اوغلانک باباسی اولوب اولمادیغی اوکریمکه مساعده
ایتمه یین طبیعتک بوخائن لطیفه سی قارشیننده حس ایتدیکم
وقاسزلنی عمرمده حس ایتمه مشدم .

مع مافیله ، یاواش یاواش آرامزده کی معکوس اتحاددن
برنوع تسلی حاصل اولدی و بزه قوت ووردی .

هیچ قونوشادن (طوماهاواق) بوتسلی بی شوکله لرله
خلاصه ایتدی :

— والله ، ناولورسه اولسون ، اتحاددن قوت چیقار .
(تاکونوی) آکلاتدی :

— بو وسیله ایله سینک بکا هرشی بی اعتراف ایتدی .
دوستلرهمیز عین درجه ده مهمیز . ال اله ویرمه وچو جوغی
اولادله قبول ایدلم .

اتفاق آرا ایله قرار ویردک و بالقی قزارتمه سی طاباغنه
دوغرو قوللرمزی قالدیرارق یمین ایتدک :

— قبول ایدیوروز .

بر حله ده ، بر آیدن بری کندی بی معذب ایدن

اندیشه لردن قورتولان بیچاره سینک ، باغیردی :

— اوخ ! دوستلرم ! دوستلرم ! چوق عالیجنابسکز ...
چوق عالیجنابسکز ... چوق عالیجنابسکز ... هیکزه
تشکرلر ایدرم .

بونلری سویلدکن صوکرای ایلک دفعه اوله رق همیزک
اوکنده آغلامغه باشلادی .

بوندن بویله کیمده هپ ، هنوز دوغش کبی ،
چوچو و قدن بحث ایدی سور و همیز قیزک یاواش یاواش
ومتظماً بویون قارنیله علاقه دار اولیوردق ،
کورکاری براقه رق صوری یوردق .

— سینک ؟

جواب ویریور :

— بویورون .

— اوغلانمی قیزی ؟

— اوغلان .

— نه اوله جق ؟

بونک اوزرینه سینک ، مخیله سنه اک خیالی طریقلره
وسعت چولان ویریوردی . آکلاتدی شیلر ، آردی
آرقه سی کلیم شایان حیرت حکایه لردی : چوچو و ق ،
« بش بابا » عنوانی ویردیکی بوش کشی آراسنده ، کال
عصمتله یاشایان بوخارق العاده مخلوقک صاف ، مشفق
واحتراصکار خیالنده هرشی اولدی . آمریقادن ده
بویوک برقطعه کشف ایدرک چوچو غی بحریه لی یایدی
وصوکرای فرانسه یه اعاده ایدرک آلساس - لوردهن جنرالی
تعیین ایتدی ، ده صوکرای قرالاردن مرکب بر خاندان
سلطنت تشکیل ایدوب هیتمزه سعادت مطلقه تأمین ایدن
برایمپراطور ، آلتون اعمالی حیات ابدیه یی کشف ایدن
بیلدیزلره سیاحت امکاتی بولان ، سهاری انسانلره کزمه
یری حالنه کتیرن بر عالم یایدی والخاصل اک حقیقتدن
اوزاق عقل قبول ایتمز والک کوزل تصورلری ساحه
حقیقه ایصال ایتدی .

یاری ، یاز موسمنك نهایتنه قادار بوزواللی کوچوک مخلوق نه قدر شبرین واکلنجهلی ایدی .

فقط یکریمی تشرین اولده بوتون خیاللری زیروزیر اولدی . (مهزون لافیت) ده یك بیدکدن صوکره صندالله (سن - زهرمن) ک اوکسندن کچوردق ، صوصادی و صندالی دوردورمازنی رجا ایتدی .

انی زماندن بری آغیرلاشمش ، بوده جانی صیقمغه باشلامشدی . اسکیسی کبی صیجرا به میور ، صندالین ساحله آنلایه میوردی . بویله اولقله برابرینه تجربه دن خالی قالیوردی . اگر قوللرمزنی اوزاتماسه یقد بلکه اووقته قدر یوز دفعه دکزه دوشمش اوله جقدی .

اوکونده ، کمی یاناشمه دن ساحله صیجرامق تدبیرسز لکنده بولوندی .

نام یاناشیرکن ، دوغرواللی و ریختمه آنلامق ایسته دی .

چوق قوتسز اولدیغدن آنجق آیاغنک اوجیه طاشه دووقونه بیلدی . وشیشکین قارنیه موازنه سنی محافظه ایدمه یه رک سوروکلندی و صویک ایچنده غائب اولدی . بشمز بردن عینی زمانده صویه آتیلدق واولو کبی صاب صاری برحاله مدهش اوجاع ایچنده قیورانان ییچاره یی چیقاردق . اونی الک یاقینده بولونان برچقتلکه کوتوره رک دوقتور چاغیردق .

چوجوغی دوشورمک اوزره بولوندی اونی اون ساعت ظرفنده قهرمانانه برمتانته اومدهش اوجاعه تحمل ایتدی . بز اونک اطرافنده قورقو و خلجساندن بیتاب برحاله طویلانمشدق .

اوندن تولش برچوجوق چیقاردیلر . و برقاج کون ، بز اونک حیانتدن ، صوک درجه اندیشه ایتدک .

دووقتور برصباح بزه : « ظن ایدرم که قورتولدی . دیدی . بوقیز چلیک کبی . » قلبمز فرحلانهرق هیمز اونک اوداسنه کیردک . بشمز نامنه (ناکونوی) اداره

کلام ایتدی :

— کوچوک سینک ، آرتیق تهلاکه قالمادی . هیمز مستریخز .

بونک اوزرینه ایکنجی دفعه اوله رق اوکزده آغلامغه باشلادی وکوز یاشلری آراسنده میرلاندی :

— آه بیلسه یدیکنز ، ... بیلسه یدیکنز ... نه اضطرب ! نه اضطراب ، آرتیق بن بردها تسلی بوله مام .

— نه ایچون کوچوک سینک ؟

— اولدوردیکم ایچون ، زیرا اونی بن اولدیردم ، اوخ ! المده اولیه رق ... آه ! نه کدر ...

هیچقیریوردی . اوکا نه سوبلیه جکمز شاشیره رق متأثرانه هیمز اطرافنی آلمشدق .

— اونی کوردیکزمی سز ؟ دیدی .

هپ بردن جواب ویردک :

— اوت .

— ارککدی دکلې ؟

— اوت .

— کوزمل ، دکلې ؟

چوق تردد ایتدک . ایچمزه اک از وسوسه لی اولان (بوتی بلو) سوبله مک قرار ویردی :

— یك کوزه لدی .

قرارنده حقسمزش . زیرا بوسوزی متعاقب سینک ، یأسندن ایکله مک عادتاً باغرمغه باشلادی .

بونک اوزرینه . اونی بلکه الک زیاده سون (ناکونوی) ، تسلی ایچون داهیانه بر فکر کشف ایتدی ویاشلر ایله ایصالان کوزلرینی اوپهرک :

— متسلی اول ، کوچوک سینک ، متسلی اول ، بز سکا بردانه دها یاپارز . دیدی .

سینکک دامارلرنده کی مزاح حسی بردنبره فوران ایتدی و یازی قانع ، یاری مستهزی ، وجودینک اضطرابلی آراسنده ، حالا کوزنده دوران یاشلرله

هېمزه باقهرق صورتی :

— دوغرومی ، اینانه می ؟
هې برلکده جواب ویردک :
— دوغرو ، اینان .

کی دومو پاسان

کیوم تهل حکایه سی

قارلر من ، « شیلر » ک « کیوم تهل » اسمنده مشهور بر قاجه سی اولدیغی البته خاطرلارلر [۱] . بوقاجه بالکنر آلمانیده دکل ، بوتون مدنی مملکتلرده بویوک بر شهرت قازانمشدی . شیلر ، بویه سده « حریت ! » مفکوره سی پک بویوک بر موقیتله یاشانمغه موفق اولمشدر . پیسک اساسی ، اسویجره قانتونلرندن برینه آوستریا طرفندن کوندربلن ظالم و مستبد والیه ، حر بر اسویجره لی نک عصیانیدر . پیسک الیرو حلی نقطه سی بواسویجره لی نک یعنی « کیوم تهل » ک والینک امریه اوغلنک یاشنده کی المایه اوق آتمایه مجبور قاله سیدر . بو حکایه برچوق محرر لر طرفندن یازیلشدر . « مادام دوستا تهل » بو محنه یی خلاصه ایتشدر . ترجمه سی المزه یکدی . قارلر منزه قدیم ایدیورز :

آوستریانک مستبد والیسی (گسلر) ، غلبه لوق بر محله مزراق اوزرینه بر شاپقه قویدورمش و بوتون اهلینک اوشاپقه یی سلاملامه سی امر ایتشده سی . (کیوم تهل) ، والینک امرلرینه اطاعت ایتیه رک شاپقه نک اوکنندن یکپوردی .

(تهل) ک اطاعتلرلکنی (گسلر) ه خبر ویردیلر ، و (تهل) والیه ، سلاملاق امرینه قصداً دکل بیلیمیه رک اطاعت ایتدیکنی مقم اعتذارده سویله دی . پک حدتله نن مستبد والی ، راز سکوتدن صوکر : « تهل ! سنک اوق

[۱] « کیوم تهل » عبدالله جودت پک طرفندن ترجمه اولونه رق « کتبخانه اجتهاد » اجزاسی میاننده نشر اولومشدر .

آتمقده ماهر و استاد اولدیغی و آتدیغک اوقک مطلقا هدفه اصابت ایتدیکنی سویلیورلر . « دیدی . تهلک اون ایکی یاشنده کی اوغلی باباسنک مهارتندن مغرور اوله رق باغردی : « بودوغرودر سه نیور ! بابام یوز خطوه اوزاقده کی آغاجک اوزرنده دوران برالمای دله . والی : — بوسنک اوغلکم ؟

دیه صورتی . کیوم تهل : — نهوت سه نیور ! جوابی ویردی .

والی : — تهلک اعلا اوپله ایسه . تهل ، مادامک سن یوز آدیم اوزاقده کی المای ده له بیلورسک ؟ مهارتکی بنم اوکده ده تکرار ایت . آل اوقکی ! و اوغلکک باشنه قورنه جق برالمایه نشان آلمغه حاضر لان ! فقط اولا خبر ویره ییم ، اینی نشان آل ! زیرا نه المایه ، نه ده اوغلکک وورامر سه ک محو اولورسک !

والینک اطرافنده بولونانلرک جله سی (کیوم تهل) ه آجیدیلر و باربار حریفک مرحمتی جلب ایتمه ک چالیشدیلر فقط (تهل) باغیردی : « هایدی هرکس یرینه ! » . بوتون سیرجیلر تتره دیلر . (تهل) اوقنی یا قلامق ایسته دی ، فقط قوتلزدی ، بر باش دوتمه سی اونی نشان آلمقدن منع ایدیوردی . والیدن کندیغی اولومه محکوم ایتمه سی رجا ایتدی ، فقط (گسلر) پک قاتی یورکلیدی (تهل) ، مدهش راضطراب ایچنده اوزون مدت تردد ایتدی ؛ کاه والیه ، کاه سایه باقیوردی :

اوصرده ، بردنبره اوق چانطه سندن براوق ده ها چیقاردی و کربنه سوقدی . صوکر ا نشان آلدی و صانکه آتجنی اوقک ایزنی تعیب ایده جگمش کی اوله دوغرو اکیله رک ، اوقی فیرلاندی ، اوق یایدن چیقدی ، اهالی : « چوجق قور تولدی ! » دیه باغردیلر و چوجوق باباسنک قوللری آراسنه قوشه رق : « بابا ، ایشته اوقکک دلدیکی